

Preek Efeziërs 5: 6-17, Jeremia 18:6, Jesaja 64:8

Kent u dat liedje van Elly en Rikkert:

Zoals klei in de hand van de pottenbakker

Zo ben jij in mijn hand, zegt de Heer

Zoals klei in de hand van de pottenbakker

Zo maak ik jou een vat tot Mijn eer

Ik weet niet of de kinderen van nu het nog leren, maar wij hebben het in ons gezin vaak gezongen aan tafel. Een prachtig beeld: God de pottenbakker, is bezig om ons mensen, de klei, te vormen, te kneden, tot we geworden zijn, zoals Hij ons hebben wil. Daar gaat het over vandaag in de preek. God, die bezig is met mensen, God die bezig is met kinderen, maar ook God die blijft kneden, God die niet opgeeft.

Ik heb op youtube een filmpje zitten bekijken van zo'n pottenbakker. En wat dan opvalt is hoe fijngevoelig die pottenbakker oneffenheidjes wegwerkt aan z'n object. Je voelt als het ware de liefde, het plezier, de inspanning en de voldoening die een de pottenbakker heeft als hij bezig is. Zou dat voor de Here God ook niet gelden? Denk je ook niet dat God ontzettend veel van Zijn kunstwerk houdt,denk je ook niet dat Hij er onnoemelijk veel plezier aan beleeft als jij, als Zijn kunstwerk, meer en meer de vormen gaat aannemen die Hij in gedachten heeft?Denk je ook niet dat God bezig is om met heel veel inspanning dat resultaat te bereiken?

Maar hoe doet Hij dat nu, dat kneden? Nou, om ons te vormen plaatst God ons in allerlei verbanden die vormend voor je zijn. En in die verbanden maakt Hij gebruik van mensen en omstandigheden en gebeurtenissen. Het belangrijkste samenlevingsverband is wel het gezin. In het gezin wordt je karakter gevormd en in het gezin wordt je geestelijk gevormd. De ouders hebben daar een uitermate belangrijke rol in, dan voelt u wel. En het wonderlijke is natuurlijk wel dat ouders zelf ook nog volop in het kneedproces zitten. Ouders zijn niet perfect. Ouders zijn nog lang niet zoals ze wezen moeten. God, de pottenbakker, is ook nog met vaders en moeders bezig om hen te vormen naar het beeld dat Hij in gedachten heeft. Voor vaders en moeders èn voor kinderen geldt dat ze nog 'onderweg' zijn. En toch heeft God er voor gekozen om een belangrijk deel van het kneedproces binnen het gezin te laten plaatsvinden. Kinderen worden gekneed door de opvoeders, de opvoeders

worden gekneed omdat ze zelf moeten opvoeden. Beide processen zijn geloofsvormend en karaktervormend.

Ik heb in mijn leven best geregeld met mensen gesproken die afgeknapt zijn op het christelijk geloof. Heel vaak had het afknappen te maken met het gevoel dat er wel een verpakking was overgedragen, maar geen inhoud.

“We waren stil voor het eten, maar wat er gebeurde tijdens die stilte was onduidelijk”.

“We gingen naar de kerk, maar de inhoud van de dienst werd niet overgepraat. We hadden het alleen over wat niet goed was: de te snelle of te langzame liederen, de muziek, de lengte van de preek, de kleding van de kerkenraad of de voorganger.....”

“We hadden thuis een heleboel regeltjes, vooral voor de zondag, maar ik heb nooit ervaren dat m'n ouders blij waren met hun geloof en dat ze daar heel veel aan hadden in hun leven”.

Ouders hebben een ontzettend belangrijke voorbeeldfunctie als het gaat over de geloofsopvoeding van hun kinderen. En dat gaat veel verder dan het overdragen van een aantal goede gewoonten, zoals bidden aan tafel, bijbellezen, kerkgang, het gaat zelfs verder dan wat je zegt. Je voorbeeld als christen naar je kinderen is vooral wat je leeft. En als je dat realiseert dan wordt je ook meteen bescheiden. Want er moet aan ons ook nog gekneed worden. We zijn geen perfecte ouders en ook geen perfecte christenen. Het maakt je afhankelijk. “Heer, help mij alstublieft om te laten zien wie U bent, want ik kan het niet alleen!”

Tussen twee haakjes, ik wil niet zeggen dat je geen regels mag hebben. Maar laat zien waarom! Ik heb ook genoeg mensen gesproken die het absoluut niet eens waren met de regels die ouders bijvoorbeeld voor de zondag opstelden, maar daar dwars door heen hebben ze wel respect gehouden voor de oprechtheid en echtheid waarmee hun ouders de Here God wilden dienen. Dat was in alles zichtbaar. En daar gaat het om in de opvoeding van je kinderen. Proeven je kinderen dat je van God houdt? Zien ze in jou als vader en moeder dat je met hen een gezin wil vormen waarin het echt om de Heer gaat. Dat het ook in jullie gezin “Christus alles en in allen” zal zijn. En dat zal blijken uit allerlei goede gewoonten die je hebt zoals het aan tafel bidden. Ik weet dat heel veel mensen dat in stilte doen. Persoonlijk kan dat heel goed, maar juist in de opvoeding is hardop bidden een goede manier om ook te laten horen wat er in je eigen hart speelt. Je bent een voorbeeld voor je kind en laat zien hoe je invulling geeft aan je relatie met God. En je durft ook kwetsbaar te zijn,

transparant. Als we dat durven worden we niet zwakker, maar sterker.

Dat bidden aan tafel kun je trouwens ook om de beurt doen. Er is geen enkele reden waarom alleen vaders zouden moeten voorgaan. Dat kunnen moeders ook heel prima en ook kinderen zelf kunnen dat best op jonge leeftijd al leren. Dan hebben ze het later makkelijker als een keer gevraagd wordt om voor te gaan in gebed.

Natuurlijk is er niets tegen een standaard gebed, Het Onze Vader bijvoorbeeld is ons door Jezus zelf geleerd, maar juist een gebed in eigen woorden maakt het bidden zoveel persoonlijker en kwetsbaarder.

Ook bijbellezen aan tafel is een goede gewoonte. Maar het kan helpen om na het lezen met elkaar te praten over het gelezene. Daar zijn trouwens prima hulpmiddelen voor te vinden, afgestemd op de leeftijd van de kinderen.

En mag ik u als opvoeders ook eens vragen heel eerlijk naar uw kerkgang te kijken. In de eerste plaats dat je gaat, ongeacht het soort dienst, in de tweede plaats, dat je met liefde voor God en de gemeente gaat.

Ik weet het wel dat heel veel mensen er moeite mee hebben dat ze vroeger naar de kerk *moesten*. Maar ik weet ook dat er maar heel weinig mensen zijn die nu nog naar de kerk gaan, die vroeger vrij gelaten werden. Meestal bewerkt het vrijlaten van je kinderen eerder minder dan meer geloof. Trouw naar de kerk gaan moet geen wet zijn, maar een verlangen. En als dat verlangen ontbreekt moet je wel een keer heel eerlijk in de spiegel kijken. Hoe komt dit? Hoe is het met mijn geloofsleven gesteld? Ben ik wat kwijtgeraakt? Wat moet ik doen om dat te veranderen?

Er is niets mis met discipline in kerkgang, maar nogmaals, onderbouw het wel voor je kinderen. Laat zien dat de kerk geen verzinsel is van mensen, maar dat God zelf de kerk heeft verzonnen als een middel om elkaar vast te houden en elkaar aan te vullen in het geloof. En daarom kunnen we daar niet vrijblijvend mee omgaan. En dat geldt voor oud en jong in de gemeente. Als we denken dat we wel zonder de gemeente kunnen, en als we denken dat de gemeente wel zonder ons kan, dan denken we het beter te weten dan God. Dan is daar maar één antwoord op en dat is bekering!

Behalve dat we in opvoeding met geloofsoverdracht bezig zijn, is opvoeding ook voor een heel groot deel karaktervorming. Ook in de karaktervorming is het gezin de belangrijkste leerschool. God is ons aan het kneden. Je zou kunnen zeggen dat Hij ons meer en meer wil vormen naar het beeld van Christus. Dat betekent dan ook dat

ons karakter meer en meer overeenkomst gaat vertonen met het karakter van Christus. In de Galatenbrief wordt dat karakter omschreven als een vrucht die mag groeien in je leven: liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid (dat is geduld!), vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing. Zowel het gezin als de christelijke kerk zijn geweldige gelegenheden om te groeien in karakter. En dat geldt dus ook voor ouders en kinderen. Ik heb het al wel eens vaker gezegd, als je geduldiger wil worden, dan krijg je van de Here God geen portie geduld, maar dan krijg je gelegenheden om te groeien in contact met lastige mensen of lastige situaties. En die gelegenheden zijn er vol op. Kinderen krijgen in het gezinsleven gelegenheden te over om geduldiger te worden. Je kunt het je toch heel goed voorstellen, een jochie is met zijn autobaan bezig, hij heeft er een mooie brug aangebouwd. Maar ja, als die brug iedere keer weer onderste boven valt, dan verliest hij vanzelf een keer z'n geduld en gooit het hele spul ondersteboven. Als hij daarna, als hij weer afgekoeld is, de rotzooi zelf moet opruimen, is dat een goed leerpunt. Maar met de vaders en moeders is het niet anders. Als een kind huilerig is, of pesterig, dan voel je dat langzaam aan je bloed het kookpunt bereikt, een prachtige gelegenheid om in geduld te groeien. Je weet maar al te goed, dat je juist in je boosheid, zelf zo heel makkelijk zondigt. Wat dat betreft is Psalm 4:5 een mooie les: *wees toornig, maar zondig niet*. Boosheid is op zich geen zonde, je kunt heel terecht boos zijn, ook God is wel eens boos. Maar boosheid is wel een valkuil tot zonde. In je boosheid verlies je vaak je zelfbeheersing. Vroeger zei men wel dat vaders moesten slaan met een ingehouden hand. Dat mag je vandaag al bijna niet meer zeggen, maar de achterliggende gedachte vind ik wel mooi. Als opvoeder moet je je kind vaak corrigeren, soms ook straffen, maar dat doe je niet door je boosheid af te reageren, maar door je in te houden, uit liefde. Je voelt als het ware zelf de straf die je aan je kind moet geven. Op die manier ben je een instrument in Gods hand om te kneden en te vormen. Het Spreukenboek staat vol met instructies en oproepen om kinderen te corrigeren en te berispen als dat moet. Spreuken 13:24 is daar een voorbeeld van. *Wie zijn roede spaart, haat zijn zoon, maar wie hem liefheeft, tuchtigt hem reeds vroeg*. Ik lees hier geen oproep in om je zoon of dochter maar met stokslagen te straffen, dat mag je cultureel lezen, zo deden ze dat vroeger, maar het is wel een oproep om je kind te corrigeren en als het moet te straffen en het zodoende te vormen. Ik las laatst ergens de volgende spreuk, en die is wel van toepassing: *Als je weigert een groene tak recht te buigen, dan lukt het je straks niet meer, als de*

tak verdroogd is, hem alsnog recht te buigen.

Wie als ouder alles maar goed vindt en z'n kind geen discipline bijbrengt is bezig om onhandelbare mensen te kweken die straks in de maatschappij niet kunnen omgaan met gezag en onverdraagzaam zijn naar hun medemens en denken dat de hele wereld om hen zelf draait.

Ouders van kinderen hebben een grote verantwoordelijkheid. Je bent niet alleen maar bezig om je kinderen te helpen hun plek in de maatschappij in te nemen, maar je bent vooral een instrument in Gods hand om je kind te kneden en zo te worden zoals God het heeft bedoeld. Daar hebben ouders ook voor gekozen, toen ze hier bij het doopfont stonden en 'ja' zeiden op de vragen die gesteld zijn. Dat 'ja' is de gemeente getuige van geweest en dat 'ja' is God getuige van geweest. Wij hebben de goede gewoonte om ook de gemeente bij de doop te laten antwoorden. De gemeente is er om jullie als ouders te helpen. Ons gebed, de zondagsschool, de jeugdclubs, de catechesegroepen zijn er ter ondersteuning van jullie opvoeding. Ook hulpmiddelen die God inzet om jouw kind te vormen en te kneden en het gelijkvormig te maken aan Christus.

Ik zei net al dat dit een geweldig hoog doel is, vooral ook omdat we gebrekkige mensen zijn. Vaders en moeders hebben hun nukken, de kinderen zelf hebben hun eigenaardigheden, en de wereld waarin wij leven is door zonde aangetast. We hebben net gelezen in Efeze 5:15: *Ziet dus nauwlettend toe hoe gij wandelt, niet als onwijzen, maar als wijzen, u de gelegenheid ten nutte makende, want de dagen zijn kwaad.*

Ziet nauwlettend toe hoe gij wandelt. Let goed op. Maak er ernst mee. Wees niet dwaas, maar wijs. Over die begrippen wijs en dwaas is de bijbel glashelder.

Weet u wat dwaas is? De dwaas zegt in zijn hart er is geen God (Ps.14:1). Het is dwaas om er geen rekening mee te houden dat God bestaat en dat Hij absoluut gezag heeft.

Weet uw wat wijs is? De vreze des Heren is het begin der wijsheid (Ps. 111:10). Een mens die wel rekening met God houdt is wijs! En waarom moet je rekening houden met God. Omdat de dagen kwaad zijn, zegt Paulus. Ik houd er nooit zo heel erg van om te preken over deze boze wereld met al z'n verleidingen, maar we moeten daar de ogen niet voor sluiten. Onze jongeren groeien in een wereld op, waar ze zowat elke minuut verleid worden. Door internet hebben we permanent toegang gekregen tot beelden die je geest ziek maken. We ontkomen er niet aan om gebruik te maken

van internet. Ook het onderwijs gaat er meer en meer gebruik van maken. Maar Paulus zegt wel in Efeze 5:11 dat we geen deel moeten nemen aan de onvruchtbare werken van de duisternis, maar dat we ze moeten ontmaskeren. Dat vraagt om onderscheidingsvermogen en moed. De moed om soms 'nee' te zeggen tegen je kind en 'nee' te zeggen tegen jezelf. Want weet u, God vindt het zo onnoemelijk belangrijk dat wij allemaal tot onze bestemming komen.

Ik ben begonnen met dat voorbeeld van die pottenbakker. Die pottenbakker die met liefde en fijngevoeligheid z'n object vormt totdat het is geworden zoals Hij in gedachten heeft. Met diezelfde liefde kijkt God naar ons en naar onze kinderen. Wij zijn hem zo ontzettend veel waard. Die liefde is nergens zo goed zichtbaar geworden als op Golgotha. Zo lief had God de Vader ons dat Hij Zijn eigen Zoon gaf. In onze slechtste toestand zocht Hij ons op om letterlijk zelf kapot te gaan aan onze zondige, gebroken wereld. Dat kruis leert ons dat God het niet opgeeft. Met ons niet en met onze kinderen niet. Hij blijft ons opzoeken en Hij blijft ons bijschaven.

We zeggen het elke kerkdienst 'God laat niet los wat Zijn hand is begonnen te doen'. En dat mogen we ook leren van de pottenbakker. Want hebt u wel eens gezien wat een pottenbakker doet, als zijn werkstuk mislukt. Dan pakt hij dat werkstuk en dan gaat hij weer kneden, hij maakt er weer een blok van en hij begint opnieuw. Een pottenbakker gooit de klei niet weg, maar begint weer te kneden, te vormen, met liefde voor zijn werkstuk.

Zou daar ook niet een geweldige troost voor ons inzitten. Misschien hebt u wel heel veel geïnvesteerd in uw kinderen en hebt u het gevoel dat ze zich niet ontwikkeld hebben zoals God het wil. Weet dan dit, de pottenbakker gooit de klei niet weg.

Misschien wordt u zich wel pijnlijk bewust van uw eigen tekortkomingen als opvoeder. Weet dan dit, ook voor u geldt, de pottenbakker gooit de klei niet weg.

Misschien wordt u zich wel pijnlijk bewust van uw eigen laksheid als gelovige. Weet dan dit, de pottenbakker gooit de klei niet weg.

God schrijft mensen niet af. Hij wil maar wat graag opnieuw beginnen bij ieder van ons. Misschien moeten we dat tweede deel van dat kinderliedje van Elly en Rikkert wel tot een gebed maken:

Kneed mij, Here God, ook als het soms wel eens pijn doet

Kneed mij, Here God, U weet precies hoe ik zijn moet.

AMEN

Oktober 2013
G.P. Hartkamp
Wapenveld